

رحمت رحمانیه و رحمت رحیمیه

قرآن خداوند را هم با صفت «رحمان» و هم با صفت «رحیم» یاد می کند که هر دو مشتق از «رحمت» می باشند با این تفاوت که «رحمت رحمانی» عبارت است از رحمت عمومی که شامل همه موجودات است - وجود هر موجودی برای آن موجود رحمت است. وسائلی که برای ابقاء و ادامه وجود او آفریده شده است رحمت است - اما «رحمت رحیمیه» عبارت است از المطف و دستگیری های خاصی که یک موجود مکلف در اثر حسن انجام وظیفه مستحق آن می گردد. لطف خاصی است که طبق قانون خاص شامل حال می گردد.

پیامبران آمده اند که ما را به این گونه مدهای غیبی مؤمن نمایند. اگر چنین ایمانی در ما پیدا شود ما عملاً با خداوند وارد معامله بدهستان می شویم احساس می کنیم که نیکی کردیم و خداوند به ما پاداش نیک داد بر عکس بدی کردیم و کیفر دیدیم.

ما در نمازهای پنجگانه می گوییم «ایاک نعبد و ایاک نستعین» این خود نوعی استمداد از غیبت است.

انواع امداد های غیبی

کمک های غیبی گاهی به صورت فراهم شدن شرایط موفقیت است و گاهی به صورت المامات و هدایت ها و روشنی ها و روشن بینی ها. ولی باید دانست که اینگونه المطف غیبی گزاف و رایگان نیست.

قرآن در مورد اول می گوید «ان تنصروا الله ینصرکم و ینصرتکم» اگر خدا را یاری کنید خداوند شما را یاری می کند و ثابت قدمتان می دارد.

یاری الهی را که مدد غیبی است مشروط می کند به یاری قبلی خدا یعنی به اینکه خدمت و عمل و مجاهدتی در راه خیرعموم صورت بگیرد و مخصوصاً در راه خدا باشد یعنی «لله و فی الله» باشد یعنی هم عمل و مجاهدت و کوشش شرط است و هم اخلاص و حسن نیت.

در مورد دوم می گوید «والذین جاهدوا فینا لنهذینهم سبلنا وان الله لمع المحسنین» آنان که در راه ما کوشش و جدیت به خرج می دهند ما راه های خود را به آن ها ارائه می دهیم خداوند با نیکو کاران است.

در این آیه نیز هم کوشش را و هم اینکه «در راه ما» باشد را ذکر می کند، هم صرف نیروی بدنی و هم نیروی روحی را شرط قرار می دهد و در این صورت است که هدایت و روشنی باطنی به انسان داده می شود. می بینید که سخن از مدد های گزاف و رایگان نیست.

ادامه دارد..

منبع: طرح مطالعاتی آثار استاد شهید مرتضی مطهری/مهدویت